గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీ కె. సురేందర్

క్రిమినల్ పిటిషన్ నంబర్లు. 3734 & 3738/2019

సాధారణ ఉత్తర్వు:-

1. క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.3734/2019 అనేదిA2, A3, A5, A6, A7 మరియు A8 లు దాఖలు చేయగా,క్రిమినల్ పిటిషన్ నెం.3738/2019 అనేదిA4 దాఖలు చేశారు.ఈ పిటిషన్లు, రంగారెడ్డి జిల్లా, ఎల్‌బీ నగర్‌లోని XIVవమెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేట్ గారి న్యాయస్థానంలో ఉన్నCC.No.39/2015 లో వారి మీద నడుపుతున్న క్రిమినల్ న్యాయ ప్రక్రియలను ప్రశ్నిస్తూ దాఖలు చేయబడ్డాయి.

2. రెండవ ప్రతివాది/వాస్తవ ఫిర్యాదిదారు, ఆమె భర్త A1తో తేదీ 06.02.2011న వివాహం జరిగినట్లు మరియు వివాహ సమయంలో రూ. 5 లక్షల విలువైన జహేజ్ వస్తువులు, 10 తులాల బంగారం, రూ.4 లక్షల విలువైన ఫర్నిచర్ఇవ్వబడినట్లు ఫిర్యాదు చేశారు. మొదటి ఆరు నెలలు, వారు సంతోషంగా దాంపత్య జీవితం గడిపారు. ఆ తరువాత, పిటిషనర్లు వాస్తవంగా ఫిర్యాదుదారుని రూ. 10,00,000/-అదనపు కట్నం కోసం వేధించారు.వాస్తవ ఫిర్యాదిదారుకు ఇద్దరు కుమారులు పుట్టారు. వివాహ సమయంలో పెద్ద మొత్తంలో ఖర్చు చేయబడినందున, ఆమె తల్లిదండ్రులు ఆర్థికంగా సహాయపడలేకపోయారు మరియు వారి డిమాండ్‌ను నెరవేర్చలేకపోయారు. ఆ కారణంగా, వేధింపులు పెరిగాయి.ఆరోపణల ప్రకారం, నిందితులు 3, 4 మరియు 7, ఆమెను ఒక గదిలో బంధించి, దారుణంగా కొట్టారు. ఆ వేధింపుల వల్ల వాస్తవ ఫిర్యాదిదారు ఆరోగ్య పరిస్థితి బాగా క్షీణించింది. అనంతరం, ఆమెను ఇంటి నుండి బయటకు పంపుతూ – "రూ.10 లక్షలు ఇవ్వకపోతే, A1 కి మరో పెళ్లి చేస్తాం" అని బెదిరించారు.వ్యక్తిగత ఫిర్యాదులో మరింతగా, పిటిషనర్లు ప్రభావవంతమైన వ్యక్తులని పేర్కొన్నారు. 29.06.2014 తేదీన సాయంత్రం, ఫిర్యాదిదారుతల్లిదండ్రుల ఇంటిలో ఉన్న సమయంలో, పిటిషనర్లు తమ మద్దతుదారులతో కలిసి ఆ ఇంటికి వచ్చి ఆమెను కొట్టి అంతర్గత గాయాలు కలిగించారు. పొరుగువారు మరియు ఇతరులు ఆమెకు సహాయం చేశారు. మళ్లీ25.07.2014 తేదీన ఆమెను బాలానగర్లో కొట్టి బెదిరించారు.ఆ చర్యలపై ఆవేదనతో, తేదీ 30.07.2014న ఫిర్యాదు దాఖలు చేయబడింది, తదనుగుణంగా దాన్ని పోలీసులకు విచారణ కోసం పంపించారు.

3. పోలీసులు కేసును నమోదు చేసిన అనంతరం, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (Cr.P.C) సెక్షన్ 173 కింద తుది రిపోర్టు దాఖలు చేశారు. ఆ తుది రిపోర్టు దర్యాప్తులో సేకరించిన ఆధారాల ఆధారంగా A2 నుండి A8 వరకు ఉన్న పిటిషనర్లపై ఆరోపణలు తప్పుగా ఉన్నాయని పోలీసులు గుర్తించారు. వారి మీద ఆరోపణలను నిలబెట్టేలా ఎలాంటి ఆధారాలు లేనందున, వారి పేర్లను తొలగించారు.

4. వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు అభ్యంతర దరఖాస్తు దాఖలు చేశారు, దానిని కోర్టు పరిశీలించింది మరియు తేదీ 07.12.2016న ఇచ్చిన ఉత్తర్వు ద్వారా, XIVవమెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేట్ ఈ పిటిషనర్ల పై విచారణ చేపట్టారు.

5. పై ఉత్తర్వుతో బాధపడ్డ A4, రంగారెడ్డి జిల్లా ఎల్బీనగర్‌లో ఉన్న VIIIవఅదనపు సెషన్స్ జడ్జి కోర్టులో క్రిమినల్ రివిజన్ నెం.59/2017 దాఖలు చేశారు. కానీ, మేజిస్ట్రేట్ ఈ పిటిషనర్లపై తీసుకున్న కాగ్నిజెన్స్ ఆదేశాన్ని సమర్థిస్తూ ఆ రివిజన్ పిటిషన్ను కొట్టివేశారు.

6. పిటిషనర్ల తరపున హాజరైన సీనియర్ న్యాయవాది పప్పు నాగేశ్వరరావు గారు, మేజిస్ట్రేట్ న్యాయమూర్తి, వాంగ్మూలాలను పరిశీలించకుండానే నేరంపై కాగ్నిజెన్స్ తీసుకోవడంలో తప్పు చేశారని పెర్కొన్నారు. పోలీసులు ఎలాంటి కారణాల వలన నిందితుల పేర్లను మినహాయించి తుదిరిపోర్టు దాఖలు చేసిన పక్షంలో, వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు మాత్రమే సంబంధిత కోర్టును సంప్రదించివ్యక్తిగతంగా ఫిర్యాదు దాఖలు చేయవచ్చు.ఈ ప్రక్రియ క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (Cr.P.C.) సెక్షన్ 200 కింద ఉండాలి. ఆయన మరింతగా చెప్పడం జరిగింది, ఏ వాంగ్మూలాలనూ పరిశీలించకుండా, కేవలం దర్యాప్తులో సేకరించిన ఆధారాల ఆధారంగా, అవి వాస్తవ ఫిర్యాదుదారు మరియు ఇతరుల వ్యక్తిగత హోదాలైన వాంగ్మూలాలపై, మేజిస్ట్రేట్ కాగ్నిజెన్స్ తీసుకున్నారు, అది ప్రక్రియకు విరుద్ధంగా ఉంది. అందువల్ల, క్రిమినల్ పిటిషన్లు అనుమతించబడాలి మరియు పిటిషనర్లపై కొనసాగుతున్న చర్యలు రద్దు చేయబడాలి.

7. మరోవైపు, డీఫాక్టో ఫిర్యాదుదారుడి తరపున వాదిస్తున్న న్యాయవాది మాట్లాడుతూ, పిటిషనర్లపై కాగ్నిజెన్స్ తీసుకోవడంలో మేజిస్ట్రేట్ ఎలాంటి తప్పు చేయలేదని పెర్కొన్నారు. ఫిర్యాదుదారుడి వాంగ్మూలంలో prima facie (సాక్ష్యాధారాల ఆధారంగా)కేసు కనపడినందున సమన్లు జారీ చేయడానికి అదే సరిపోతుంది. వర్ణించిన సంఘటనలు పిటిషనర్లపై ఒక కేసును సూచిస్తున్నాయి మరియు వారు నిర్దోషులా కాదా అన్నది న్యాయ ప్రక్రియలో సాక్షులను విచారించిన

తర్వాత విచారణ కోర్టు నిర్ధారించవచ్చు.

8. పిటిషనర్లకు సమన్లు జారీ చేసే ముందు గౌరవనీయ మేజిస్ట్రేట్ సాక్షులను విచారించాల్సింది. పిటిషనర్ల పేర్లను తొలగించడాన్ని ప్రశ్నిస్తూ ఫిర్యాదుదారు అభ్యంతర దరఖాస్తును దాఖలు చేసినందున, Cr.P.Cసెక్షన్ 200 ప్రకారం సాక్షులను విచారించాల్సిన అవసరం వస్తుంది. Cr.P.Cలోఅభ్యంతర దరఖాస్తుకు ప్రత్యేక నిబంధనలేదు, అయితే అలాంటి అభ్యంతర దరఖాస్తును Cr.P.Cసెక్షన్ 190(1)(a) ప్రకారం ఫిర్యాదుగా పరిగణించవచ్చు.Cr.P.Cసెక్షన్ 190(1)(a) కింద దాఖలైన ఫిర్యాదుపై కోర్టుకాగ్నిజెన్స్ తీసుకోవాలంటే, సెక్షన్ 200 లో పేర్కొన్న విధానం తప్పనిసరిగా పాటించాలి. Cr.P.Cసెక్షన్ 200 లోని పదబంధం (తప్పనిసరి) అని ఉండటంతో, కాగ్నిజెన్స్ తీసుకునే ముందు సాక్షులను విచారించడం తప్పనిసరి అవుతుంది.

190. న్యాయాధికారులచే నేరాల గుర్తింపు.

(1) ఈ అధ్యాయంలోని నిబంధనలకు లోబడి, సబ్-సెక్షన్ (2) కింద ఈ తరపున ప్రత్యేకంగా అధికారం పొందిన ఏదైనా మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేట్ మరియు రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేట్, ఏదైనా నేరాన్ని విచారణకు తీసుకోవచ్చు –

(ఎ) అటువంటి నేరాన్ని కలిగించే వాస్తవాల ఫిర్యాదును స్వీకరించిన తర్వాత;

(బి) అటువంటి వాస్తవాల పోలీసు నివేదికపై;

(సి) పోలీసు అధికారి కాకుండా ఇతర వ్యక్తుల నుండి అందిన సమాచారం ఆధారంగా లేదా అటువంటి నేరం జరిగిందని అతనికి స్వయంగా తెలిసిన ఆధారంగా.

(2) చీఫ్ జ్యుడీషియల్ మేజిస్ట్రేట్ తన అధికారంలో ఉన్న నేరాలను సబ్-సెక్షన్ (1) కింద విచారణకు తీసుకునే లేదా విచారించే అధికారం రెండవ తరగతికి చెందిన ఏ మేజిస్ట్రేట్‌కైనా ఇవ్వవచ్చు.

200. ఫిర్యాదుదారుని పరీక్ష.

ఫిర్యాదుపై నేరాన్ని గుర్తించే మేజిస్ట్రేట్, ఫిర్యాదుదారుని మరియు హాజరైన సాక్షులు ఎవరైనా ఉంటే, వారిని ప్రమాణం చేసి విచారించాలి మరియు అటువంటి విచారణ యొక్క సారాంశం నమోదు చెయ్యాలి మరియు ఫిర్యాదుదారు మరియు సాక్షులు, మరియు మేజిస్ట్రేట్ కూడా సంతకం

చేయాలి:ఫిర్యాదును లిఖితపూర్వకంగా చేసినప్పుడు, మేజిస్ట్రేట్ ఫిర్యాదుదారుని మరియు సాక్షులను విచారించాల్సిన అవసరం లేదు –

(ఎ) ఒక ప్రభుత్వ ఉద్యోగి తన అధికారిక విధుల నిర్వహణలో లేదా కోర్టులో వ్యవరించడానికి ఉద్దేశించిన లేదా వ్యవహరించే వ్యక్తి ఫిర్యాదు చేసి ఉంటే; లేదా

(బి) సెక్షన్ 192 కింద విచారణ లేదా విచారణ కోసం మేజిస్ట్రేట్ కేసును మరొక మేజిస్ట్రేట్‌కు అప్పగిస్తే:

అంతేకాకుండా, ఫిర్యాదుదారుని మరియు సాక్షులను పరిశీలించిన తర్వాత, సెక్షన్ 192 కింద మేజిస్ట్రేట్ కేసును మరొక మేజిస్ట్రేట్‌కు అప్పగిస్తే, తరువాతి మేజిస్ట్రేట్ వారిని తిరిగి విచారించాల్సిన అవసరం లేదు."

9. గౌరవనీయ మేజిస్ట్రేట్ ప్రస్తుత సందర్భంలో అనుసరించాల్సిన విధానాన్ని పాటించలేదు. Cr.P.Cసెక్షన్ 200 ప్రకారం నిర్దేశించిన ప్రక్రియను అనుసరిస్తూ, నిందితుల జాబితా నుండి తొలగించబడిన వారు గానీ లేదా ఇతర వ్యక్తులు నిందితులుగా గానీ, వారి మీద కాగ్నిజెన్స్ తీసుకోవచ్చు. ఫిర్యాదుదారుకు Cr.P.Cసెక్షన్ 319 ప్రకారం చర్య తీసుకునే అవకాశమూ ఉంది. కాబట్టి, ఈ పిటిషనర్లపై మేజిస్ట్రేట్ తీసుకున్న కాగ్నిజెన్స్ ఆదేశం రద్దు చేయబడింది.

10. **కహకషాన్ కౌసర్ @సోనమ్మరియు ఇతరులు v. బీహార్ రాష్ట్రం** [(2022) 6 SCC 599] కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు స్పష్టంగా పేర్కొన్నది ఏమిటంటే, నిందితులపై స్పష్టమైన మరియు ప్రత్యేకమైన ఆరోపణలు లేకపోతే, ఆ కేసు ప్రక్రియలనురద్దు చేయవచ్చు.Cr.P.Cసెక్షన్ 482 ప్రకారం, అస్పష్టమైన మరియు సాధారణ ఆరోపణల ఆధారంగా కుటుంబ సభ్యులను కేసులో ఇరికించిన విషయంలో కోర్టు ఎంతో జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలని పేర్కొన్నారు.

11. ప్రీతి గుప్తా వర్సెస్ జార్ఖండ్ రాష్ట్రం [(2010) 7 SCC 667]కేసులో గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు స్పష్టం చేసింది ఏమిటంటే, భర్త బంధువులపై ఆరోపణలు ఉన్నపుడు, కోర్టులు ఆ ఆరోపణలను అత్యంత జాగ్రత్తగా మరియు వివేచనతో పరిశీలించాలి. అది ముఖ్యంగావారు వేర్వేరు నగరాలలో నివసిస్తూ, దంపతులతో కలిసి నివాసం ఉంటే లేక సందర్శనకు రావడం కూడా చాలా అరుదుగా జరిగే సందర్భాలలోవర్తిస్తుంది.

12. ఫిర్యాదులో, ఈ పిటిషనర్లు ఫిర్యాదుదారిని అదనపు కట్నం రూ.10 లక్షల **కోసం వేధించారనీ** పేర్కొనబడింది. అలాగే, తేదీ 29.06.2014 మరియు 25.07.2014లను సూచిస్తూ,

ఈ తేదీల్లో అందరూ కలిసి ఆమెను తీవ్రంగా కొట్టారని ఆరోపణ చేయబడింది.పై ఆరోపణలను తప్ప, ఈ పిటిషనర్లపై మరెలాంటి ఆరోపణలు లేవు.

13. ఫిర్యాదుదారు అభ్యంతర దరఖాస్తు దాఖలు చేసినప్పటికీ, ఆ రెండు తేదీల్లో పిటిషనర్లు ఆమెను కొట్టారన్న విషయాన్ని ధృవీకరించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు.ఆరోపణల ప్రకారం, వాస్తవ ఫిర్యాదుదారికి అతి తీవ్రమైన గాయాలు జరిగాయంటే, ఆమె చికిత్స పొందిన డాక్టర్ పేరు కూడా ఎక్కడా పేర్కొనబడలేదు. ఆమె డాక్టర్‌ను సంప్రదించలేదని ఊహించుకున్నా, ఆ రెండు తేదీల్లో జరిగిన, కొట్టినారనే సంఘటన పై స్వతంత్ర సాక్ష్యాలు ఉండాల్సిన అవసరం ఉంది.అలాగే, ఆ రెండు ప్రత్యేక తేదీల్లో పిటిషనర్లు ఆమె తల్లిదండ్రుల ఇంటికి వెళ్లి మొదటి తేదీన ఆమెను కొట్టడం, తర్వాత ఆమెను బాలాపూర్‌కు తరలించిన తరువాత మళ్లీ కొట్టడం అనే విషయాలకు సంబంధించి ఎలాంటి స్పష్టమైన కారణాలు కూడా పేర్కొనబడలేదు.

14. తేదీ 25.07.2014నకొంతమంది పిటిషనర్లు ఆమెను కొట్టారన్న అస్పష్టమైన ఆరోపణలు చేయబడ్డాయి. అటువంటి నిరాధారమైన, అనేకరకాల (bald and omnibus) ఆరోపణలు అభియోగాలను ఈ పిటిషనర్లపై కొనసాగించడానికి ఆధారంగా ఉండలేవు.ఇంకా, పై సుప్రీం కోర్టు తీర్పులలో గౌరవనీయ న్యాయస్థానం చేసిన వ్యాఖ్యల ప్రకారం, నిజాంశాల పరంగా కూడా ఈ కేసు కొనసాగించదగ్గది కాదని స్పష్టమవుతోంది. కావున, రంగారెడ్డి జిల్లా, ఎల్బీనగర్‌లోని XIVవమెట్రోపాలిటన్ మేజిస్ట్రేట్ న్యాయస్థానం ముందున్న C.C.No.39/2015లో A2 నుండి A8 వరకు పిటిషనర్లపై ఉన్న విచారణ ప్రక్రియలు, ఇందుమూలంగా రద్దుచేయబడినాయి.

15. కాబట్టి, రెండు క్రిమినల్ పిటిషన్లు అనుమతించబడ్డాయి. పర్యవసానంగా, ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే, అవి మూసివేయబడ్డాయి.

____

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి శ్రీ కె. సురేందర్

తేదీః 06.10.2023

గమనికః L.R. కాపీ గుర్తించాల్సి ఉంది.

Kvs